

Samoevalvacijsko poročilo za znanstvenoraziskovalno in inovacijsko dejavnost Univerze na Primorskem v obdobju 2021-2025

Povzetek

UP je javni zavod z močno interdisciplinarno raziskovalno dejavnostjo, obsežno mednarodno vpetostjo in izrazito rastjo raziskovalne infrastrukture v obdobju 2022–2025. Deluje na šestih fakultetah in inštitutu ter izvaja raziskave na vseh šestih znanstvenih vedah. Kot mlada in relativno majhna univerza UP izkorišča svojo agilnost za razvoj novih, perspektivnih raziskovalnih področij ter si s strateškim usmerjanjem v nišna raziskovalna področja v slednjih prizadeva doseči vodilno vlogo v svetovnem merilu.

UP je nedavno prenovila svoj samoevalvacijski sistem, ki je robusten in večplasten. Vključuje letna poročila raziskovalcev, samoevalvacijo programov, institucionalne presoje ter spremljanje izvajanja GEP in HRS4R. Strateški cilji so usklajeni s SRS25–30, zahtevami stabilnega financiranja ARIS ter pogodbenimi obveznostmi do ministrstva. UP je pomembno okrepila svoje raziskovalne rezultate z uspešno pridobitvijo ERC projekta (ARCHI-SKIN), priključitvijo raziskovalnega inštituta InnoRenew CoE in širšim sodelovanjem v programu Obzorje Evropa. Ključni dosežki vključujejo pet novih matičnih raziskovalnih programov, napredek na področju odprte znanosti, novo raziskovalno infrastrukturo in okrepljena strateška partnerstva.

Raziskovalna odličnost je na visoki ravni v vseh raziskovalnih programih. Matematični in kriptografski programi so ohranili visoko produktivnost, močan citatni vpliv in vodilno znanstveno vlogo na svojem področju ter pomembno prispevali k uvrstitvi UP na lestvico Shanghai GRAS. Program varstvene biologije je objavljal v najuglednejših revijah, vključno z Nature, izvajal projekte Obzorja in prispeval k razvoju biodiverzitetne genomike in javnega zdravja. Program suikidologije je združil visoko znanstveno produktivnost z izrazitim družbenim učinkom preko preventivnih intervencij, digitalnih orodij za duševno zdravje in priprave nacionalnih smernic. Program obnovljivih materialov, okrepljen s pridružitvijo InnoRenew CoE, je koordiniral ključne evropske pobude in napredoval raziskave na področju trajnostno grajenega okolja. Programi s področij izobraževanja, vseživljenjskega učenja, javnega zdravja in trga dela so proizvedli za politike relevantne raziskave, prispevali k projektom NOO in podprli razvoj študijskih programov. Kineziologija je izkazala metodološko odličnost, močno vključevanje študentov ter uspešen prenos znanja v patente, medtem ko so dediščinski študiji dosegli mednarodno prepoznavnost prek UNESCO katedre, interdisciplinarnih rezultatov in močne povezave z javnostmi.

UP izkazuje družbeni vpliv s prispevki k oblikovanju javnih politik, razvoju inovativnih izobraževalnih programov, mikrodokazil, projektov državljanske znanosti, trajnostnih iniciativ ter vodenju NEB Akademije na ravni EU. UP je močno vpeta v družbo prek raznolikih oblik sodelovanja, od strateških zavezništev in inovacijskih partnerstev do raziskovalnega svetovanja in tehničnih presoj.

UP je s priključitvijo InnoRenew CoE leta 2025 močno povečala svoj portfelj raziskovalne infrastrukture, pri čemer se je vrednost infrastrukture od leta 2022 povečala za 77 %, površine pa za 43 %. Načrtovane so nadaljnje investicije, med njimi žarkovna linija SAXS na Elettri, nova stavba UP FVZ ter vključitev Fakultete za tehnologijo polimerov (FTPO). UP sodeluje v pomembnih nacionalnih in evropskih raziskovalnih infrastrukturah. Kljub temu ostaja število laboratorijskih tehnikov nezadostno, kar predstavlja izziv za naslednje obdobje.

UP izvaja več kot 250 raziskovalno-inovacijskih projektov letno, od katerih je približno 40 % v mednarodnih konzorcijih. Diverzifikacija virov financiranja se je izboljšala: sredstva ARIS so leta 2025 predstavljala 70 % prihodkov za raziskave in inovacije, projekti, financirani neposredno iz proračuna EU, pa 20 %. Aktivnost v programu Obzorje Evropa se je povečala (16 projektov v vrednosti 3,6 milijona EUR), prav tako sodelovanje v drugih mednarodnih programih (6,9 milijona EUR) ter projektih Erasmus+ KA2 (2,4 milijona EUR). Čeprav tržni prihodki ostajajo nizki (3 %), naraščajoče strokovno znanje, mednarodni doseg in hitro razvijajoča se infrastruktura ustvarjajo nove možnosti za sodelovanje z industrijo.

Razvoj človeških virov se je bistveno izboljšal: UP je zaposlila 34 novih tujih podoktorskih raziskovalcev, okrepila vključevanje raziskovalcev na začetku kariere, uvedla prakse OTM-R, zagnala sisteme usposabljanja (Digital PAI, T4EU First-Time Researcher Program) ter razširila podporne strukture (Oddelek za odprto znanost, karierni razvoj). Generacijska obnova se nadaljuje, s poudarkom na načrtovanju nasledstev in razvoju nove programske skupine na področju medicine. UP je razvila več strategij za privabljanje mladih talentov in vrhunskih uveljavljenih raziskovalcev, kar je ključno za doseganje strateških ciljev, zlasti na novih raziskovalnih področjih. V naslednji fazi bo UP nadgradila podporo kariernemu razvoju osebja, zlasti raziskovalcev.

Na področju odprte znanosti je bil dosežen velik napredek z uvedbo novih pravil, širitvijo podpornih storitev, povečanjem števila objavljenih raziskovalnih podatkovnih zbirk ter zmanjšanjem problematičnih praks objavljanja. Ukrepi za enake možnosti so bili razširjeni z GEP 2026–2030 in podporo projekta AGRIGEP. Strukture za etiko in integriteto vključujejo več komisij na ravni UP in članic, pravila o integriteti, zaščito prijaviteljev nepravilnosti ter poenostavljene postopke etičnega pregledovanja.

Na splošno UP izkazuje močno raziskovalno uspešnost, rast ter usklajenost z evropskimi in nacionalnimi prioritetami. Ključne prednosti so znanstvena odličnost, interdisciplinarnost, mednarodna prepoznavnost, obsežna infrastruktura ter močan razvoj kadrov. Med izzivi ostajajo neenakomerni inovacijski rezultati, pomanjkanje tehničnega osebja, cikličnost financiranja in tveganja, povezana z infrastrukturo. Univerza je dobro umeščena za doseg svojih strateških ciljev do leta 2027.